

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

~~DIRECTIE NEDERLANDS-NUUW-GUINEA~~

Directie Afdeling	BJZ/NNG	Bewerker J.A. van Beuge	Klass. nr.	Doss. nr. G 35824
Corr. nr.	GS-3844/35824 / <u>260</u> <i>alleen NNG</i>	Rubricering	Geheim Geheim	Vertrouwelijk Geheim
Ingekomen stuk dd.	9-12-60 Geheim	Voorafgaande	Na expeditie	
van	Proc.Gen. b/h Hof v. Justitie te Hollandia, Haarlem	<i>Mr. van Santwijk</i>	k. 52	<i>Mr. van Santwijk</i>
Vervolg op Corr. nr.		<i>Heer van Santwijk</i> <i>Heer van Santwijk</i>		
Medezenden:	Met II: - afschr. geheime brief ddo 9-12-60 van de Proc.Gen. b/h Hof v. Just. te Hollandia. - copie van I. (nog te maken)	Getypt door: <i>LC</i>	Gezond door: <i>LC</i>	Verzonden dd. I 17-12-60 door: II maal 17-12-60 door: <i>LC</i>
		Rappeleren op		
		Wijze van verzending a.a. (koerier, expresse, aangetekend, kosten verhalen, publiceren, zegelen, enz.)		
		I. Geadviseerd.		
		II. Luchtpost Hollandia <i>Speed</i>		
		Te vernietigen na jaar.		

's-Gravenhage,

15 december 1960

Onderwerp: Klachten van de Proc.-Generaal b/h Hof van Justitie te Hollandia inzake ernstige bemoeilijking van het onderzoek in de strafzaak-Gonsalves door Gouverneur en bestuursapparaat.

GEHEIM.

I.

AAN:

de Procureur-Generaal b/h Hof van Justitie te Hollandia,
Mr. G.W. von Meyenfeldt,
p/a Zaanenstraat 98,
HAARLEM.

Met verwijzing naar Uw geheim schrijven van 9 december jl. inzake de in hoofde dezes bedoelde aangelegenheid, heb ik de eer UHoogedelgestrenge mede te delen, dat ik Uw daarin gegeven betoog ~~met~~ kan noch wens te volgen.

Ik heb U in mijn geheime brief van 7 december t.v. no. GS-3738/35824 een eenvoudige en duidelijke vraag gesteld en ik verwacht daarop een even eenvoudig als duidelijk antwoord.

U hebt als Procureur-Generaal bij mij als

-verantwoordelijk-

verantwoordelijk Minister een aantal ernstige beschuldigingen voorgebracht van bemoeilijking door Gouverneur en bestuursapparaat van het onderzoek in de strafzaak-Gonsalves.

Enerzijds zou dit geschied zijn door diverse getuigen onder druk te zetten. Ter adstructie hiervan heeft U een aantal feitelijkheden genoemd, aan de hand waarvan een onderzoek is ingesteld.

Anderzijds zouden getuigen "gepaaid zijn met gunsten" (Van Klinken, Krijger en Eibrink Jansen) door het verlenen van belangrijke studie-faciliteiten en door bevordering. Hierbij wordt door U het element van kwade trouw der betrokken superieuren ~~voondersteld~~, als uiteengezet in mijn eerdere aangehaalde brief van 7 december jl. In het geval van de resident Eibrink Jansen wordt deze kwade trouw verondersteld bij de Gouverneur, die immers rechtstreeks betrokken is bij de bevordering tot de adviseursrang van laatstgenoemde getuige.

~~Ik ben van mening, dat zelfs en vooral een procureur-generaal niet op lichtvaardige gronden een dermate ernstige beschuldiging behoort te lanceren, zodat ik verwacht dat U over duidelijke aanwijzingen beschikt, dat de onderwerpelijke gunsten c.q. rangsverhogingen zijn verleend met het oogmerk het justitieel onderzoek in de strafzaak-Gonsalves op enigerlei wijze te frustreren.~~

Ik nodig U derhalve nogmaals uit mij in kennis te stellen met vorenbedoelde duidelijke aanwijzingen. Indien U hieraan niet kunt of wilt voldoen, moet ik aannemen dat althans dit deel van de door U voorgebrachte beschuldigingen op onvoldoende gronden berust, ~~en mitsdien op wel zeer lichtvaardige wijze bij mij is voorgebracht.~~

Uw stelling, dat het Openbaar Ministerie zou kunnen volstaan met verdenkingen te uiten en dat de administratie terzake het bewijs zal hebben te leveren, kan ik bepaald niet aanvaarden.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

E.H. Toxopeus.

II.

AAN:

Z.E. de Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea,
te
HOLLANDIA.

Geheim/Persoonlijk.

Ten vervolge van mijn geheim schrijven van 7 december 1960 no. GS.3738/35824 heb ik de eer Uwer Excellentie, te Uwer persoonlijke informatie, hiernevens te doen toekomen kopieën van

- a. de terzake handelende geheime brief van Mr. Von Meyenfeldt ddo 9 dec. 1960, alsmede van
- b. mijn beantwoordende geheime brief ddo heden, nummer als deze.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

E.H. Toxopeus.

Binnen deze ruimte niet schrijven

L in het ge-
ding gebracht,

T het wil mij
voorhouden,
F kennij hij

18/12

14/12

14/12

14/12

NOTA.

G E H R I M

Onderzoek naar het optreden van de controleur bij het Binnenlands Bestuur, Mr. R.A.Gonsalves, bij de pacificatie van de Baliem-vallei in centraal Ned.-Nieuw-Guinea.

X Het vorig jaar, 1 december 1960, hebben de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende de vaste Commissie voor Nederlands-Nieuw-Guinea van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorlopig ingelicht omtrent de tot dat moment bekende feiten en achtergronden met betrekking tot het door de Gouverneur en vervolgens door de procureur-generaal bij het Hof van Justitie te Hollandia ingesteld onderzoek naar het optreden van de controleur bij het Binnenlands Bestuur, Mr. R.A.Gonsalves, bij de pacificatie van de Baliem-vallei in het Centrale Bergland van dit Rijksdeel.

Sedertdien is het onderzoek voortgezet en beëindigd door voornoemde procureur-generaal. Bovendien heeft de ondergetekende van zijn jongste, korte bezoek aan Nederlands-Nieuw-Guinea (van 3-12 december 1960) gebruik gemaakt om zich te Hollandia uitvoerig te oriënteren omtrent de mérites en achtergronden van de onderwerpelijke zaak, waarbij hij tevens in de gelegenheid is geweest om de vallei en in het bijzonder enkele aldaar gelegen bestuursposten, zoals Wamena en Bokondini, alsmede de zendingspost Tiom, te bezoeken teneinde zich aldus ook nader ter plaatse op de hoogte te stellen van de lokale situatie.

Rondom het onderzoek van de procureur-generaal en deze aangelegenheid doorkruisend, blijken zich te Hollandia diverse prestige- en competentiekwesties te hebben ontwikkeld tussen openbaar ministerie en bestuur.

Mede tengevolge daarvan is deze aangelegenheid ook in de pers gekomen, culminerend in meerdere berichten in de Nederlandse pers op 9 en 10 december jongstleden, waarbij als gevolg van indiscretie de quintessence van het eindadvies van de zich in Nederland bevindende procureur-generaal, Mr. G.W. von Meyenfeldt, vervat in een van deze afkomstige geheime brief aan de gouverneur, gedateerd 5 december 1960, aan de openbaarheid werd prijs gegeven.

X De ondergetekende meent er goed aan te doen, nu het onderzoek in de zaak-Gonsalves is afgerond en de terzake noodzakelijke beslissingen zijn genomen, de vaste Kamercommissie nader volledig op de hoogte te stellen van een en ander. Daartoe veroorlooft hij zich het volgende te doen strekken, waarbij naast de feiten en omstandigheden, betrekking hebbende op de onderwerpelijke aangelegenheid, zowel wat betreft de geschiedenis der pacificatie zelf in de Baliem-vallei als ten aanzien van enkele aspecten van het daarover ingestelde onderzoek, bovendien in beschouwing zal worden getreden omtrent voorgenomen maatregelen om de pacificatie-arbeid in het algemeen te coördineren en breder inhoud te geven.

I. DE PACIFICATIE VAN DE BALIEM-VALLEI. ONDERZOEK NAAR DE GEDRAGINGEN VAN DE CONTROLEUR, Mr. R.A.GONSALVES.

Eerste periode.

In april 1954 vond de eerste vestiging plaats van een zendingspost van de Christian and Missionary Alliance (CAMA) in de Grote Vallei van de Baliem-rivier.

De Baliem omvat een samenstel van valleien en ruige gebergten in het Centrale Bergland, iets westelijk gelegen van de lijn Hollandia-Merauke. Deze streek met een oppervlakte van ongeveer 60 x 12 kilometer wordt bewoond door krijgshaftige en oorlogszuchtige stammen, 60.000 - 80.000 zielen tellende, behorende tot de hoofdstam der Dani's. Deze stammen, die zich hoofdzakelijk voeden met bataten (verbouwd op ingenieus aangelegde tuinen in de

- vallei -

vallei en op de berghellingen) en met varkensvlees, zijn de eeuwen door ontwikkeld geweest in onderlinge krijg, gepaard gaande met moordovervallen, vrouwenroof en diefstal van varkens, het platbranden van dorpen als wraakoefening, vernieling van voedseltuinen e.d..

In december 1956 vestigde de controleur F. Veldkamp de eerste bestuurspost in de Baliem te Wamena.

Ingevolge een van gouverneur Van Baal ontvangen opdracht diende de heer Veldkamp in deze eerste fase als gebruikelijk zich voorshands te onthouden van ingrijpen in bevolkingsaangelegenheden, zodat hij zich dus ook niet mocht mengen in de stammenoorlogen, welke zich soms op slechts enkele tientallen meters verwijderd van de bestuurspost afspeelden en waarbij de zorg voor de doden en gewonden toeviel aan het bestuur.

De taak van deze eerste bestuursambtenaar in de Baliem was derhalve: het vestigen van een bestuurspost, het leggen van contacten met de bevolking en trachten haar vertrouwen te winnen, het bestuderen van de taal en van de zeden en gewoonten, het aanleggen van een voorlopig vliegveld, en in het algemeen, het exploreren.

Deze beperkte opdracht was mede noodzakelijk in verband met de zeer beperkte ter beschikking staande machtsmiddelen.

Deze periode heeft geduurd tot januari 1958, toen de controleur Veldkamp werd vervangen door de controleur Mr. R.A.Gonsalves.

Tweede periode.

Laatstgenoemde bestuursambtenaar ontving kort na zijn plaatsing -- ongeveer samenvallend met de vervanging van de resident Van der Goot door de resident Eibrink Jansen en van gouverneur Van Baal door gouverneur Platteel -- als normaal vervolg op de eerste fase de opdracht te trachten een zekere mate van orde en rust te handhaven (en derhalve op te treden tegen de stammenoorlogen) en voorts de bestuursinvloed waar mogelijk uit te breiden. De controleur Gonsalves heeft de hem verstrekte opdracht met beperkte machtsmiddelen (aanvankelijk 12, later 20 man Papoea-politie onder een Europese inspecteur van politie), zo goed mogelijk trachten te vervullen. Daarbij heeft enige malen een treffen plaatsgevonden met de lokale traditionele krijgsaanvoerders en medicijnmannen, die in bepaalde gevallen niet alleen het overheidsgezag uitdaagden, maar soms ook een zendingspost omsingelden en bedreigden en bepaalde groepen aanzetten om het oude handwerk van oorlogvoeren weer op te vatten.

Het onderhavige onderzoek, dat zich uitstrekt over de periode januari 1958 - januari 1960, toen de controleur Gonsalves met verlof naar Nederland vertrok, betreft twee van dergelijke treffens, waarbij in totaal 3 doden zijn gevallen. Hierbij zij aangetekend, dat intussen was voorkomen, dat -- gelijk anders het geval placht te zijn -- jaarlijks vele honderden personen bij onderlinge oorlogen en overvallen zouden zijn omgekomen.

In een dergelijk primitief gebied, waar in de eerste overgangsperiode om tal van redenen uiteraard noch van een systematische "all round" bestuurszorg sprake kan zijn, noch van een integrale op westerse leest geschoeide rechtspleging, moet bij deze pacificatiearbeid van bestuurszijde wel eens, tussen verschillende kwaden, het minder kwade worden gekozen. Met andere woorden, men zal soms maatregelen moeten nemen welke -- zij het uiteraard in aanzienlijk verzwakte vorm -- meer direct aansluiten bij het bestaande rechtsgevoel der betrokken bevolking dan bij een zuivere westelijke rechtsgang. De bevolking van dergelijke streken wordt door een onmiddellijke duidelijke vergelding in het algemeen meer bevredigd dan door het voor hen onbegrijpelijk ingewikkelde systeem van westerse rechtspraak en gevangenisstraf waarin het vergeldingsmotief niet langer ~~verkend~~ of zelfs totaal ontbreekt. Tot deze maatregelen kan behoren het in het beslag nemen van varkens ter

onmiddellijke voldoening van de benadeelde partij (in casu familieleden van een gedode), het verbranden van de grashutten van aanvallers-moordenaars e.d.; in hetzelfde kader zijn met name ook de door de controleur Gonsalves op beperkte schaal toegepaste lichamelijke tuchtigingen te zien, welke stellig niet het karakter hebben gedragen van het misdrijf van mishandeling.

De primaire strekking van deze maatregelen is vooral geweest het voorkomen van het toepassen door de gelaedeerde partij van -- in het algemeen uiterst wrede en tot voortdurend verder reikende repressailles over en weer leidende -- eigen richting, welke het zonder pardon doden van de tegenpartij c.q. het uitroeien van gehele dorpen, vrouwen en kinderen inbegrepen, impliceerde, het verwonden en verminken van de tegenstander en diens aanhang etc.

Met andere woorden, als overgangsfase beoogde dit bestuurlijk-politiële optreden een einde te maken aan de min of meer permanente toestand van onderlinge oorlog.

Daarnaast werden echter tegelijkertijd op economisch en cultureel gebied de eerste voorzieningen getroffen voor een verdere ontwikkeling in de Baliem, op economisch terrein door het stimuleren (o.a. door ruime zaaddistributie, proeftuinen e.d.) van een gevarieerde groenteteelt, mede gericht op de voorziening van wooncentra als Hollandia, door het stimuleren van de veeteelt en door de aanleg van een grote verbindingsweg door de gehele vallei. Deze laatste weg bevordert een snelle(ro) communicatie tussen de her en der verspreide bestuurs-, zendings- en missieposten, terwijl de weg ook door de betrokken bevolking duidelijk als een positief goed wordt beschouwd en gewaardeerd, onder meer blijkende uit het feit, dat nimmer enig incident op of nabij deze weg plaatsvond.

In dit verband zij tevens opgemerkt, dat het op eigen gelegenheid en op eigen risico zich ver van een bestaande bestuurspost vestigen van zending en missie (waarbij in het bijzonder de CAMA moet worden genoemd), het bestuur noodgedwongen heeft gevoerd tot snellere pacificatie van de gehele vallei dan aanvankelijk wellicht in de bedoeling heeft gelegen; het bestuur kan zich nu eenmaal niet onttrekken aan de verantwoordelijkheid voor de levens van zendelingen en hun eventuele echtgenoten en kinderen, ook al stellen deze bij voorbaat dat zij aldaar geheel op eigen risico verblijven.

Inmiddels werd in januari 1959 nog een tweede bestuurspost gevestigd te Bokondini, terwijl in november van hetzelfde jaar de hulppost Koelima werd gevestigd. In januari 1960 vertrok, als hierboven vermeld, de controleur Gonsalves met verlof naar Nederland. Op dat moment was in de Baliem een redelijke mate van rust en orde tot stand gekomen, terwijl er de volgende bestuurs-, zendings- en missieposten waren gevestigd:

Bestuursposten: Wamena (met de hulppost Koelima) en Bokondini.

Christian and Missionary Alliance: Seinma, Hitigima, Tulin, Pyramid, Pugina en Ibele.

Australian Baptist Foreign Mission: Tiom, Magi en Ukwa.

Unevangelized Field Mission: Wolo en Bokondini.

R.K. Missie (O.F.M.): Wamena en Moesafak.

In verband met zijn bijzondere verdiensten bij deze onder moeilijke omstandigheden verrichte pacificatiearbeid -- welke derhalve zowel in engere zin het beëindigen van de mensenlevens verslindende stammenoorlogen ten doel had als ook het gelijktijdig entameren van een constructieve transformatie van de traditionele levenswijze naar een eerste inschakeling in het sociaal-economisch bestel van de rest van Nieuw-Guinea -- werd de controleur Gonsalves door de gouverneur voorgedragen voor benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, welke onderscheiding het H.M. de Koningin heeft behaagd hem te verlenen op 30 april 1960.

Derde periode.

Na het vertrek uit de Baliem van de controleur Gonsalves drongen in de maand mei 1960 geruchten door tot Hollandia, dat deze bestuursambtenaar bij gewapend verzet van Dani's de grenzen van noodzakelijke zelfverdediging zou hebben overschreden en in het algemeen, dat de toegepaste strafmaatregelen als tuchtigingen en het verbranden van de grashutten van oorlogsheren en moordenaars de grenzen van het noodzakelijke en toelaatbare zouden hebben overschreden.

De gouverneur gaf naar aanleiding daarvan terstond opdracht van bestuurszijde een onderzoek in te stellen. In het beginstadium van dit onderzoek bereikte de procureur-generaal voor het eerst op 2 juni d.a.v. van de zijde van enkele bestuursambtenaren en van de pers berichten omtrent mogelijke strafbare gedragingen van Mr. Gonsalves in de Baliem-vallei.

Op 9 juni benaderde de procureur-generaal de gouverneur over deze zaak voor het doen aanvangen van een justitieel onderzoek. De gouverneur gaf evenwel te kennen er de voorkeur aan te geven de resultaten van het bestuursonderzoek af te wachten, temeer waar de rapporten van dit onderzoek ter kennis van de procureur-generaal werden gebracht. Intussen had ook het Hof van Justitie zich in de zaak gemengd door de procureur-generaal om inlichtingen te verzoecken.

Op 6 juli besloot de procureur-generaal het justitieel onderzoek zelfstandig te doen aanvangen ondanks herhaalde pogingen van de gouverneur om de procureur-generaal ervan te overtuigen, dat het in 's landsbelang gewenst zou zijn -- mede ter voorkoming van ongewenste en onjuiste publicaties en voor Nederland nadelige repercussies in het internationale vlak -- voorlopig het resultaat af te wachten van het bestuursonderzoek.

Op 18 juli zond Mr. Von Meyenfeldt, ter raadpleging, de stukken van het onderzoek naar de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, welke stukken bij brief van 11 augustus d.a.v. werden terugontvangen (zie hierover nader onder hoofdstuk III). De procureur-generaal besloot hierop het justitieel onderzoek voort te zetten.

Aldus zag de gouverneur zich na terugkeer van een dienstreis gesteld voor de vraag of niet diende te worden ingegrepen t.a.v. het aangevangen justitiele onderzoek. Na gepleegd overleg met de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende besloot hij echter op 20 augustus de procureur-generaal voor het verdere justitiële onderzoek de vrije hand te laten, het bestuursonderzoek te staken en terzake van bestuurswege alle medewerking te doen verlenen. Zulks op grond van de overweging, dat het landsbelang minder geschaad zou zijn met voortzetting van het justitieel onderzoek dan met conflicten tussen gouverneur en procureur-generaal, dat het bestuur terzake niets had te verbergen en dat zelfs het risico van ongewenste publiciteit zou moeten worden aanvaard boven een mogelijk verwijt achteraf, dat het bestuur een justitieel onderzoek zou hebben willen frustreren. De procureur-generaal werd verzocht het onderzoek zo rustig en onopvallend mogelijk te doen houden teneinde te bevorderen, dat de zaak naar buiten niet meer dan onvermijdelijke aandacht zou krijgen.

Tenslotte is Mr. Von Meyenfeldt vergund zich begin november 1960 naar Nederland te begeven, teneinde met een verhoor van de controleur B.B., Mr. R.A.Gonsalves, de oud-directeur van Binnenlandse Zaken, J.C.Baarspul, en de vroegere procureur-generaal, Mr. P.Okma, het onderzoek in deze zaak af te sluiten en de gouverneur en het Hof van Justitie te Hollandia terzake te dienen van bericht, consideratiën en advies. Voorts werd met deze overeenkomst beoogd de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende de gelegenheid te bieden met voornoemde procureur-generaal van gedachten te wisselen omtrent de onderhavige aangelegenheid, alsmede omtrent andere daarmee samenhangende kwesties.

Tot zover een korte samenvatting van het verloop van het onderzoek.

Na de vorenstaande weergave der feiten komt het dienstig voor de daarmede samenhangende juridische aspecten in het kort te belichten aan de hand van de desbetreffende wettelijke bepalingen.

De gouverneur is formeel bevoegd de procureur-generaal te bevelen een onderzoek niet in te stellen, te staken of van vervolging af te zien, op grond van artikel 56 (1) R.O. (Reglement op de Rechterlijke Organisatie en het beleid der Justitie in Nederlands-Nieuw-Guinea), dat luidt:

"De ambtenaren van het openbaar ministerie zijn verplicht om de bevelen na te komen, welke hun, in hun ambtsbetrekking, door of vanwege de gouverneur zullen worden gegeven."

Voorts is de tweede alinea van genoemd artikel 56 R.O. van belang:

"Zij zijn tevens gehouden om desgevorderd, de gouverneur en de collegiën, bij welke zij geplaatst zijn, met allen spoed te dienen van bericht, consideratiën en advies."

Deze alinea houdt derhalve in, dat de procureur-generaal het Hof desgewenst moet inlichten. Dit impliceert evenwel niet ipso facto, dat de procureur-generaal in dat geval onmiddellijk ook zelfstandig een onderzoek zou moeten gaan instellen parallel aan het reeds van andere (i.c. bestuurs-) zijde geëntameerd onderzoek.

Ten aanzien van het Hof van Justitie bepaalt artikel 138 (2) BNG (Be-windsregeling Nieuw-Guinea):

"Het houdt toezicht op de geregelde afdoening van alle rechtsgedingen en de behoorlijke vervolging van alle misdrijven."

Van artikel 56 (2) R.O. heeft het Hof van Justitie gebruik gemaakt zich door de procureur-generaal te doen inlichten, op grond van welke inlichtingen het Hof op 12 juli 1960 als zijn oordeel uitsprak, dat "de door de procureur-generaal gevolgde werkwijze tot heden geheel in overeenstemming is met de regelen van een goede justitie en mitsdien de instemming heeft van het Hof."

Daarnaast dient in het kader van de bevoegdheden van het Hof artikel 179 R.O. te worden vermeld. De eerste alinea van dit artikel luidt:

"Behoudens de bepalingen van artikel 4 +), zal het Hof van Justitie, indien hetzelve door het beklag der belanghebbende partij of op enige andere wijze kennis draagt, dat er verzuim heeft plaatsgevonden in het vervolgen van misdrijven of overtredingen, de procureur-generaal gelasten om deswege verslag te doen en voorts kunnen bevelen, dat te dier zake het vereiste gevolg worde gegeven, zo daartoe gronden zijn."

Op grond hiervan zou het Hof dus een mogelijk bevel tot niet onderzoeken c.q. te zijner tijd seponeren van de gouverneur aan de procureur-generaal op grond van het hiervoor genoemde artikel 56 (1) R.O., indien het daartoe termen aanwezig acht, eventueel kunnen tenietdoen.

Tenslotte is van belang het bepaalde bij artikel 148 (2) BNG:

"Elke tussenkomst in rechtszaken is verboden",

hetwelk nogmaals onderstreept, dat, zodra het Hof opdracht heeft gegeven tot vervolging, of een zaak reeds bij de rechter is voorgebracht, de gouverneur terzake niet meer tussenbeide kan komen.

- II. EINDADVIES -

- +) dit artikel 4 handelt over het forum privilegiatum voor Inlandse vorsten en hoofden en is in dit verband van geen belang.

II. EINDADVIES VAN DE PROCUREUR-GENERAAL IN DE ZAAK-GONSALVES.

Bij geheim schrijven van 5 december 1960 dient de procureur-generaal, in Nederland verblijvend, zijn eindadvies in aan de gouverneur. Kopieën hiervan zijn aangeboden aan het Hof van Justitie te Hollandia en aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

De procureur-generaal komt daarbij tot de conclusie, dat in het geval van de controleur Gonsalves "er schuld is aan diverse zeer ernstige strafbare feiten, enige gevallen van doodslag, enige van poging tot doodslag, zeer vele gevallen van mishandeling gepleegd met voorbedachten rade, veel gevallen van opzettelijke brandstichting of vernieling dan wel beschadiging van goederen, al welke feiten werden gepleegd onder de strafverzwarende omstandigheid genoemd in art.52 W.v.Str."

Naar de mening van de procureur-generaal "gaat bij deze feiten een beroep op overmacht, noodweer of noodweerecces, wettelijk voorschrift dan wel ambtelijk bevel niet op. Hier is de verdenking wel van zulk een ernstige aard, dat, indien men enige twijfel zou willen in het geding brengen, toch alleen de rechter hierover een beslissing zou vermogen te nemen."

Overigens overweegt de procureur-generaal, dat zelfs de geringe straf, die hij bij vervolging voor de heer Gonsalves in het verschiep zag, deze onevenredig zwaar zou treffen.

De procureur-generaal baseert zulks hierop, dat de controleur Gonsalves representatief was voor een bepaald bestuursbeleid en dat hij daarvan het slachtoffer was. De voor dat beleid verantwoordelijke personen zijn in de eerste plaats de gouverneur en vervolgens de resident van Hollandia, Mr.F.R. J.Eibink Jansen. De procureur-generaal knoopt hieraan vast, dat, indien tegen gouverneur en resident bepaalde maatregelen worden getroffen - tegen laatstgenoemde zelfs "zeer strenge administratieve maatregelen" -, voorts in het Gouvernement rigoureuze hervormingen worden tot stand gebracht ter effectuering van de waarborg van art. 140 BNG en in het algemeen ter verzekering van een verantwoord justitiebeleid, hij zou willen adviseren "dat de verdachte Gonsalves buiten vervolging worde gelaten."

Ten aanzien van Mr.Gonsalves adviseert de procureur-generaal deze niet te handhaven bij de bestuursdienst; hij zou er evenwel geen bezwaar tegen hebben indien de heer Gonsalves zou worden overgeplaatst naar het parket van de procureur-generaal!

Aan dit advies is voorafgegaan de volgende karakterschets van verdachte: "Hij lijkt mij een onkreukbaar, eerlijk mens te zijn, een harde, toegewijde, bekwame werker, die in zijn werk óók aan een respectabel idealisme vorm en gestalte heeft willen geven. Verantwoording schuwt hij niet; evenmin aansprakelijkheid voor gemaakte fouten. Een zekere ijdelheid, eerezucht en heerszucht, die hem m.i. niet vreemd zijn, komen mij voor niet anders dan normale gebreken van jeugd te zijn."

De hiervoren in het kort weergegeven overwegingen en conclusies van de procureur-generaal bevatten enkele verrassende wendingen.

Nadat aanvankelijk geconcludeerd was, dat de ten laste gelegde feiten zo bezwarend waren, dat alleen de rechter hierover een beslissing zou vermogen te nemen, volgt de slotconclusie, dat de verdachte Gonsalves buiten vervolging zou kunnen worden gelaten, indien bepaalde administratieve maatregelen worden geëffectueerd.

Het voorstel de heer Gonsalves, die naar het oordeel van de procureur-generaal niet langer gehandhaafd kan blijven bij de bestuursdienst, eventueel op het parket van de procureur-generaal te doen plaatsen, bevat evenzeer een verrassend element.

Het moet overigens volstrekt onaanvaardbaar worden geacht, dat het al of niet vervolgen van Mr.Gonsalves afhankelijk wordt gesteld van het treffen van administratieve maatregelen tegen een tweetal ambtsdragers - gouverneur en

resident - voor wier schuld ten deze niet het minste bewijsmateriaal wordt aangedragen - en van een aantal door de procureur-generaal gewenste administratieve hervormingen x), welke met de zaak op zichzelf niets te maken hebben. De procureur-generaal treedt hier zeer duidelijk buiten zijn bevoegdheid.

De slotconclusie, de controleur Gonsalves buiten vervolging te laten mits aan eerdergenoemde voorwaarden wordt voldaan, steunt in belangrijke mate op de mening van de procureur-generaal, dat het in de Baliem gevoerde bestuursbeleid onjuist zou zijn en dat gouverneur en resident ten volle verantwoordelijk moeten worden gesteld voor dat beleid en voor de deraillementen van de controleur Gonsalves. Het is duidelijk, dat Mr. Von Meyenfeldt criteria aanlegt, welke in primitieve gebieden als het onderhavige niet kunnen en mogen worden aangelegd.

Overigens moet hierbij worden aangetekend, dat de heer Von Meyenfeldt, ondanks vorenvermelde zeer ernstige critiek op het bestuursbeleid in de Baliem, geen enkele maal zich daarheen begeven heeft om zich door plaatselijke oriëntatie op de hoogte te stellen van toestanden en achtergronden in dat gebied. Hij oordeelt en veroordeelt derhalve geheel van achter de schrijftafel.

Het is een ervaringsfeit, dat een pacificatie van onbestuurde gebieden niet kan worden bereikt door een geforceerde oplegging van een vredestoestand door middel van inschakeling van grote aantallen bestuurs- en politiefunctionarissen - zo dit technisch al mogelijk ware -, die elke verstoring van orde en rust krachtadig keren. Pacificatie moet daarentegen berusten op een wijziging van de geestelijke instelling van de primitieve bevolking, een proces derhalve dat geruime tijd kan vergen. Op basis van deze ervaring werd in vroegere jaren een systeem ontworpen, dat met succes werd toegepast in voorheen met de huidige Baliem vergelijkbare streken, zoals de Wisselmeren, Mappi, Moejoe, Asmat en thans ook wordt toegepast aan de Casuarinen-kust en in de Midden-Vogelkop. Een soortgelijk systeem vindt ook toepassing in het Australische deel van Nieuw-Guinea.

Bedoeld systeem voorziet in de vestiging van een betrekkelijk kleine post in het betrokken gebied, waar een controleur met enkele tientallen politieagenten tracht om in de directe omgeving een toestand van orde en rust te handhaven. Is eenmaal een kern van rust en orde gevestigd, dan blijkt die voor de bevolking - uitgezonderd de oorlogsleiders en hun aanhang, zolang zij hun dominerende positie niet wensen prijs te geven - een openbaring van niet vermoede mogelijkheden te zijn, waar men, bevrijd van de als een ondragelijke last gevoelde toestand van voortdurende oorlogen en wraakmoorden, rustig kan leven en werken. Blijkt dat de nieuwe verhoudingen zich spontaan in de omgeving uitbreiden, dan kunnen op meer afgelegen plaatsen in het gebied kleine nevenposten worden geopend. Dit systeem werd en wordt ook toegepast in de Baliem, waar thans één hoofdpst (Wamena) en drie neven-bestuursposten gevestigd zijn.

In de Baliem wordt de uitvoering van dit pacificatie-systeem als eerder vermeld gecompliceerd door de aanwezigheid van verspreide zendingsposten, die zich weliswaar geheel op eigen risico daar vestigden, doch niettemin een druk op het bestuursapparaat leggen. Hierdoor wordt een zekere versnelling van het proces geforceerd door een zich verder uitstrekkende patrouillegang, uiteraard met de evenredig vergrote kans op noodzaak tot krachtadig optreden. Tekenend daarvoor is de ervaring van het Amerikaanse zendelingenechtpaar Rose te Tulem, voor welks post een dergelijk optreden door de controleur Gonsalves in april 1959 ongetwijfeld de redding heeft betekend. Een gedeelte uit een rondzendbrief van dit echtpaar, gedateerd 23 maart 1960, wordt ter schildering van

- de -

x) Ten aanzien hiervan zal in een volgend hoofdstuk nog het een en ander worden opgemerkt.

de toestand aan deze nota gehecht.

De controleur Gonsalves - ongetwijfeld een enigszins ambitieus man - kwam er daardoor te gereder toe zijn taak niet meer uitsluitend te zien als het scheppen van een voorbeeld binnen een beperkt gebied en als een poging tot geleidelijke ombuiging van de bestaande geestesgesteldheid van de bevolking, doch is - via een min of meer geforceerd tempo - overgegaan naar de volgende fase, namelijk het vestigen van het Nederlandse gezag in een zo ruim mogelijke omgeving en in de kortst mogelijke tijd. Hierbij heeft de in zekere zin afgeronde geografische eenheid van de vallei hem tot steeds verder (moeten) gaan verlokken. In dit licht zag hij alle verstoringen van de openbare rust en orde - eigen richting, moorden, stamoorlogen - welke zich waar dan ook in de vallei voordeden, als een inbreuk op dat gezag en voelde hij zich deswege verplicht daartegen met kracht op te treden.

De controleur Gonsalves spaarde zichzelf daarbij allerminst. Ter illustratie diene, dat hij in de twee jaar van zijn bestuursperiode in de Baliem 350 dagen op patrouille is geweest in dit zo zware terrein en dat hij in mei 1959 enige tijd opgenomen is geweest in het ziekenhuis te Hollandia wegens algehele uitputting.

Zelfs in het geval, dat de controleur Gonsalves in incidentele gevallen excessief en ontoelaatbaar zou zijn opgetreden - voor welke suppositie de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende geen afdoende gronden aanwezig achten - dan nog zou hiertegen afgewogen moeten worden het feit, dat het krachtdadig optreden van deze bestuursambtenaar, vaak met gevaar voor eigen leven, ten gevolge heeft gehad dat op korte termijn het aantal doden in de Baliemvallei, als gevolg van onderlinge moorden en oorlogen, met meerdere honderden per jaar is afgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende zijn dan ook van mening, dat de op 30 april 1960 aan de controleur, Mr. R.A. Gonsalves, verleende Koninklijke onderscheiding, in verband met zijn bijzondere verdiensten bij de onder moeilijke omstandigheden verrichte pacificatie-arbeid, ten volle gerechtvaardigd en verdiend is geweest.

Zij zijn eveneens van oordeel, dat, hoewel uiteraard resident Eibrink Jansen en in hoogste instantie gouverneur Dr. Plattel verantwoording dragen voor het pacificatie-beleid in de Baliem, zoals dat is gevoerd, geen enkele omstandigheid aan het licht is gekomen noch door de procureur-generaal overtuigend bewijsmateriaal is aangevoerd voor de veronderstelling, dat een van beiden of beide ambtsdragers schuldig verantwoordelijk zouden zijn voor een onaanvaardbaar pacificatie-beleid of voor het bewust tolereren van eventuele excessen bij de uitvoering daarvan.

Er bestaat evenmin aanleiding tot het treffen van enige administratieve maatregel jegens de controleur Gonsalves. Hij zal worden herplaatst bij de bestuursdienst. Uit opportunitateits-overwegingen zal hij evenwel niet worden teruggeplaatst in de Baliem. Ook voor zijn verdere opleiding komt het gewenst voor hem thans een meer ontwikkeld gebied toe te vertrouwen.

In overleg en volledige overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende heeft de Gouverneur van Nederlands-Nieuw-Guinea bij brief van 6 januari 1960 de procureur-generaal opgedragen op grond van art. 56 (1) R.O. af te zien van een strafvervolgning tegen de heer Gonsalves en derhalve de zaak te seponeren.

Daarbij is tevens de procureur-generaal medegedeeld, dat de door hem gestelde administratieve en organisatorische aspecten, welke als zodanig buiten het bestek van het onderzoek in de onderwerpelijke zaak vallen, uiteraard de volle aandacht hebben van Regering en het Gouvernement, die daarop te juister plaats en tijd een duidelijk antwoord zullen geven.

De uiteindelijke beslissing en de uitsluitende verantwoording voor het beleid in een aangelegenheid als deze blijven aan de gouverneur.

Ook na de ontvangst van het beantwoordend schrijven van de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden van 11 augustus 1960, bleef de heer Von Meyenfeldt volharden in zijn onjuiste en onaanvaardbare houding.

Immiddels vond telegrafisch overleg plaats tussen de gouverneur en de ondergetekende, hetgeen - zoals reeds eerder gesteld - leidde tot de overweging, dat het landsbelang minder zou worden geschaad met voortzetting van het justitieel onderzoek dan met conflicten tussen gouverneur en procureur-generaal. Een zo rustig en onopvallend mogelijk onderzoek zou kunnen bevorderen, dat de zaak naar buiten niet meer dan onvermijdelijke aandacht zou krijgen. In het onverhoopte geval van publiciteit over het onderzoek naar beweerde misstanden bij de pacificatie van de Baliem, zou het feit, dat een onderzoek werd ingesteld het nadelig effect ervan voor Nederland zo gering mogelijk maken.

Op grond van dit overleg en de vermelde overweging besloot de gouverneur derhalve, met de volledige instemming van de Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende, om de procureur-generaal voor het verdere onderzoek de vrije hand te laten en terzake van bestuurswege alle medewerking te doen verlenen.

Het verdere verloop van het onderzoek heeft aangetoond, hoezeer ten gevolge van de wijze waarop dit onderzoek is gehouden door het parket van de procureur-generaal, onder de persoonlijke leiding en verantwoordelijkheid van de heer Von Meyenfeldt, de zaak zelve buiten alle proporties is opgeblazen en in de pers gekomen, daarbij Indonesië materiaal verschaffende voor een heftige campagne in de internationale pers en in de Verenigde Naties.

X De procureur-generaal heeft daarnaast niet geschroomd zeer ernstige beschuldigingen te richten aan het adres van de gouverneur, de directeur van Binnenlandse Zaken en de resident van Hollandia, in een brief aan de Minister van Binnenlandse Zaken ddo 31 oktober 1960, met bijbehorende nota.

Daarin stelt de heer Von Meyenfeldt onder meer, dat afdoende maatregelen dienen te worden getroffen om een einde te maken aan de gouvernementele actie tot frustratie van het onderzoek vanwege het parket. Men prefereerde buiten de procesregels om het justitieel onderzoek te beïnvloeden en tegen te werken. Diverse getuigen werden en worden onder ongeoorloofde druk gezet dan wel gepaaid met gunsten.

Tijdens zijn verblijf in Nederland is de heer Von Meyenfeldt door de minister van Binnenlandse Zaken uitgenodigd het bewijs te leveren voor de hiervoor vermelde ernstige beschuldigingen van frustratie van het onderzoek, waaronder begrepen het paaien met gunsten van getuigen. Wat dit laatste betreft wordt onder meer met name genoemd het "hals over kop" bevorderen van een inspecteur van politie en het promotie doen maken van de resident van Hollandia met terugwerkende kracht tot 1 januari 1960.

De heer Von Meyenfeldt heeft hierop van zijn kant een aantal gegevens inzake de zogenaamde frustratie van zijn onderzoek verstrekt. Ten aanzien van "het paaien met gunsten" kon of wilde hij geen nadere inlichtingen verstrekken, daarbij de stelling ponerende, dat het openbaar ministerie het recht heeft te volstaan met verdenkingen te uiten en dat de administratie terzake het (tegen-)bewijs heeft te leveren.

Mede uit van de gouverneur verkregen inlichtingen kon worden vastgesteld, dat van frustratie van het onderzoek geen sprake is geweest.

Evenmin van het paaien met gunsten van getuigen, laat staan van de veronderstelde kwade trouw in deze. Wat de twee genoemde gevallen betreft staat vast, dat de betrokken inspecteur van politie een normale bevordering heeft gemaakt op de daarvoor bepaalde tijd en dat de promotie van de resident van Hollandia (tegelijk met twee andere residenten) met terugwerkende kracht

tot 1 januari 1960 reeds sedert 1959 was voorbereid door middel van correspondentie tussen gouverneur en departement.

De procureur-generaal heeft in dit opzicht lichtvaardig en op onverantwoordelijke wijze verdenkingen geuit jegens gouverneur en andere hoge ambtsdragers. Dit kan alleen verklaard worden doordat de heer Von Meyenfeldt in feite zijn onderschikking aan de gouverneur niet kan en wenst te aanvaarden, zowel wat betreft de leiding van het openbaar ministerie (art. 56 R.O.), als ook wat betreft zijn functie van hoofd van de rechterlijke en administratieve politie in geheel Nederlands-Nieuw-Guinea (art. 140 (1) Bewindsregeling Nieuw-Guinea); laatstbedoelde onderschikking vloeit voort uit art. 29 BNG, krachtens welke bepaling de gouverneur in naam en als vertegenwoordiger des Konings het algemeen bestuur over Nieuw-Guinea uitoefent en deswege verantwoordelijk is aan de Koning.

De gedragingen van de heer Von Meyenfeldt doen uitkomen, dat deze in de uitoefening van bevoegdheden van andere organen, welke zijn bevoegdheden raken, à priori ziet een aantasting van de justitie.

Een ander voorbeeld hiervan is de reactie van de heer Von Meyenfeldt op een normaal ambtelijk briefje van de directeur van Sociale Zaken en Justitie omtrent het beheer en de verantwoording van de door deze aan de procureur-generaal in het kader van de beherende taak van die dienst geautoriseerde begrotingsgelden. De heer Von Meyenfeldt reageerde daarop onder meer met de mededeling dat hij de financiële administratie of de personeelsadministratie of de materieel-beheers-administratie van zijn dienst (bedoeld is het parket) niet kan noch mag uit handen geven aan welke directeur ook, tenzij die directeur in zijn dienst zou treden, daar zijn wettelijke bevoegdheden medebrengen, dat hij, vooral ook in de organisatie van zijn dienst, zelfstandig zijn beleid heeft te voeren, aan welke bevoegdheden slechts een wijzigingswet van de Bewindsregeling zal vermogen te derogeren.

In de eerdergenoemde brief en nota van 31 oktober 1960 stelt de procureur-generaal ook nog, dat regelrecht overleg van het openbaar ministerie met de Nederlandse regering over de feiten die bij het onderzoek aan het licht kwamen, van meetaf en steeds duidelijker bij de voortgang van het onderzoek, hoogst urgent bleek te zijn, omdat met vrij grote zekerheid moest worden aangenomen, dat er tussen de wetenschap aangaande die feiten bij de Regering en die bij het Gouvernement, door de schuld van het Gouvernement zulk een ernstige discrepantie bestond en werd in stand gehouden, dat juist daardoor niet ongevaarlijke conflictstoffen voor de politieke integriteit waren en werden opgehoopt.

Ook deze beschuldiging heeft de heer Von Meyenfeldt niet weten waar te maken.

Nog een laatste omstandigheid moet in dit verband worden gereleveerd.

Naar aanleiding van berichten in de pers op 9 en 10 december 1960, welke kennelijk geïnspireerd waren op de inhoud van het geheime eindadvies van de procureur-generaal aan de gouverneur van 5 december tevoren, werd ten departemente een onderzoek ingesteld naar een mogelijke indiscretie van een der betrokken ambtenaren.

In het kader van dit onderzoek werd ook de heer Von Meyenfeldt telefonisch gevraagd of zijnerzijds wellicht mededelingen uit zijn advies waren gedaan aan derden. De heer Von Meyenfeldt ontkende zulks categorisch.

Het verdere onderzoek leidde evenwel tot aanwijzingen in de richting van de heer Von Meyenfeldt, waarop aan deze nogmaals en thans schriftelijk de eerder gedane vraag herhaald werd.

Hierop gaf de heer Von Meyenfeldt toe, op 6 december 1960 met een derde een onderhoud te hebben gehad, waarbij hij zich "genoodzaakt had gezien zich terloops over de inhoud van zijn advies uit te laten." Hij deelde daarbij mede te menen zich met zekerheid te kunnen herinneren, geen antwoord te hebben

gegeven op de eerder gestelde telefonische vraag of hij met derden had gesproken over zijn eindadvies in de strafzaak - Gonsalves.

Deze gang van zaken versterkt de reeds eerder gewekte indruk, dat deze procureur-generaal in zijn brieven en rapporten, aan een gebrek aan objectiviteit tevens paart een gebrek aan zorgvuldigheid in zijn formuleringen.

Het is wel zonder meer duidelijk, dat de uit de instelling van de heer Von Meyenfeldt voortvloeiende, in deze nota gesignaleerde gedragingen geleid hebben tot een verstoring van de ambtelijke verhoudingen, waarbij de heer Von Meyenfeldt als procureur-generaal en buitengewoon lid van de Raad van Diensthoofden betrokken is. Hierdoor is in gevaar gebracht de noodzakelijke samenwerking tussen het parket van de procureur-generaal enerzijds en de dienst van Binnenlandse Zaken en het bestuur in het algemeen anderzijds, welke organen zozeer op goed samenspel zijn aangewezen in het belang van de politietaak, aanzien het administratieve beheer van de politie behoort tot de taak van de dienst van Binnenlandse Zaken en de bestuursambtenaren tevens als hoofd van de politie in hun ressort optreden.

Voorts bestaat ook de noodzaak tot voortdurend vruchtbaar overleg inzake het vervolgingsbeleid, dat ten aanzien van de niet aan de inheemse rechtspraak onderworpen justitiabelen berust bij de procureur-generaal en voor het overige deel der bevolking, aan de inheemse rechtspraak onderworpen, bij de directeur van Binnenlandse Zaken. Ook dit aanrakingsvlak heeft geleid tot strubbelingen, ten detrimente van een goede gang van zaken.

Samenwerking met de heer Von Meyenfeldt in ambtelijk verband is in de praktijk dan ook wel uiterst moeilijk gebleken. Alvorens het bestuurlijke onderzoek inzake de gedragingen van de controleur Gonsalves in de Baliem kon worden voltooid, werd dit doorkruist door een strafrechtelijk onderzoek door de procureur-generaal, die, behalve ten aanzien van die gedragingen ook een onderzoek instelde naar het politionele optreden met de sterke arm in enkele gevallen, waarbij acute ordeverstoringen dienden te worden opgeheven. Het onderzoek naar laatstbedoelde gevallen leverde echter geen aanwijzingen op, dat daarbij bepaalde laakbare feiten door het bestuur zouden zijn gepleegd, laat staan dat deze een uitvloeisel zouden zijn van een gevestigd en door de gouverneur gesanctioneerd pacificatiebeleid. De volkomen kunstmatige constructie van het toepassen van het begrip doodslag op een gewapend treffen met honderden krijgers en het begrip zaakbeschadiging op het verbranden van grashutten, waarin bedrijvers van moordpartijen zich ophielden, wijst op een onjuist inzicht van de heer Von Meyenfeldt in de buitengewone omstandigheden van een pacificatiegebied, waar normale westerse rechtsnormen en begrippen zich nu eenmaal niet zonder meer laten toepassen.

De conclusie waartoe de Regering gekomen is kan dan ook geen andere zijn, dan dat Mr. G.W. von Meyenfeldt niet langer te handhaven is in zijn ambt van procureur-generaal bij het Hof van Justitie te Hollandia.

Tot goed begrip diene, dat de Regering geenszins van oordeel is, dat een procureur-generaal verplicht zou zijn voorafgaand instemming te verzoeken aan de gouverneur om een onderzoek in te stellen naar mogelijk door bestuursorganen gepleegde strafbare feiten. Nog minder dat een procureur-generaal door zodanig onderzoek praktisch een ontslag zou riskeren. De ondergetekende hoopt in tegendeel te hebben duidelijk gemaakt, dat in dit geval de inzichten, eigenschappen en ambtsopvattingen van deze procureur-generaal tot zijn ontslag moesten leiden.

Hierbij staan twee wegen open: eervol ontslag op verzoek van betrokkene zelf, dan wel eervol ontslag uit zijn ambt wegens gebleken ongeschiktheid voor het beklede ambt. In het laatste geval kan een daartoe strekkend voorstel aan H.M. de Koningin eerst worden ingediend, nadat ingevolge art. 18(6) R.O. het Hof van Justitie te Hollandia terzake is geraadpleegd, dat vooraf de betrokken ambtenaar in de gelegenheid stelt om zijn verdediging voor te dragen. De Minister van Binnenlandse Zaken en de ondergetekende zijn gaarne bereid hun

medewerking te verlenen, indien de heer Von Meyenfeldt de wens te kennen mocht geven zelf zijn ontslag te verzoeken.

De Regering stelt het op prijs, dat de bij Koninklijk besluit van 5 december 1960 No. 18 benoemde president van het Hof van Justitie te Hollandia, Mr. L.F. de Groot, bereid is bevonden om zo spoedig mogelijk naar Nederlands-Nieuw-Guinea te vertrekken, met toezegging na de algehele afwikkeling van de onderwerpelijke aangelegenheid naar Nederland te mogen terugkeren om alsnog orde op eigen zaken te kunnen stellen.

De heer De Groot is 30 december v.j. vertrokken en heeft op 2 januari jl. zijn ambt aanvaard van president van het Hof van Justitie te Hollandia.

De Regering hoopt en verwacht, dat Mr. De Groot een belangrijke bijdrage zal vermogen te leveren om de ontspoorde verhoudingen tussen openbaar ministerie en bestuur wederom in juiste banen te leiden.

IV. VOORSTELLEN VAN Mr. G.W. VON MEYENFELDT T.A.V. HET JUSTITIE- EN POLITIEBELEID IN NEDERLANDS-NIEUW-GUINEA.

Als eerder in deze nota vermeld zijn door Mr. Von Meyenfeldt inzichten en voorstellen naar voren gebracht, ten doel hebbende een beter justitie- en politiebeleid te waarborgen.

Volledigheidshalve zal aan deze inzichten en voorstellen te dezer plaatse aandacht worden gewijd.

Justitiebeleid.

De heer Von Meyenfeldt stelt terzake, dat in het Gouvernement van Nederlands-Nieuw-Guinea het justitiebeleid tussen stoel en tafel valt. De directeur van Sociale Zaken en Justitie nl. heeft slechts een beherende en administratieve verantwoordelijkheid. Initiatieven voor een beleid zal hij niet nemen of kunnen nemen, óók, omdat de gouverneur zulk een beleid zal willen overlaten aan de president en de procureur-generaal van het Hof van Justitie. Deze functionarissen hebben echter weer geen bevoegdheid om een begroting op te stellen, welke bevoegdheid is gegeven aan de directeur van Sociale Zaken en Justitie. Het resultaat is dan ook, dat niemand een verantwoord justitiebeleid tot ontplooiing brengt.

Hij zou daarom willen voorstellen, dat het hoofd van de afdeling Wetgeving en Justitie, die is verbonden aan de dienst van Sociale Zaken en Justitie, aangesteld wordt op zijn parket en dat de procureur-generaal wordt belast met het opstellen van een begroting voor Justitie. Deze is toch ook buitengewoon lid van de Raad van Diensthooften.

Aldus de mening van de heer Von Meyenfeldt.

Hierbij wordt het volgende aangetekend.

De departementale justitietaak, zoals deze thans wordt uitgevoerd door de dienst van Sociale Zaken en Justitie, houdt in de opstelling van de begroting voor de rechterlijke macht en de uitvoering van de werkzaamheden van het vroegere bureau Wetgeving en Juridische Zaken (dit bureau maakte tevoren deel uit van de Secretarie). De opstelling van de **begroting** voor de rechterlijke macht geschiedt geheel in overleg met de president van het Hof van Justitie en met de procureur-generaal. Bij de voorbesprekingen omtrent de ontwerp-begroting worden deze instanties volledig ingeschakeld, de uitvoering van de goedgekeurde begroting wordt aan hen gedelegeerd, voor zover de posten betrekking hebben op de directe uitoefening van hun taak.

De taak van het openbaar ministerie is volgens art. 55 R.O. de handhaving der wettelijke bepalingen en der besluiten van het openbaar gezag, de vervolging van alle misdrijven en overtredingen, alsmede het doen uitvoeren van alle strafvonnissen. De taak van de procureur-generaal ligt derhalve in het executieve vlak en dan nog op een beperkt deel daarvan.

Onderwerpen als de eerder genoemde liggen buiten dit vlak. Zij horen thuis in het vlak van de diensten van algemeen bestuur als bedoeld in art. 60 BNG. Inderdaad spreekt dit artikel van diensthooften, die het "beheer" hebben over deze diensten van algemeen bestuur. Hieronder wordt mede begrepen het ontwerpen van begrotingen en het ontwerpen van producten van wetgevende aard.

Het getuigt van een onjuist begrip omtrent de taak van een procureur-generaal, indien deze zich als zodanig de taak toebedeeld wenst te zien van het ontplooiën van een verantwoord justitie-beleid. Het hoofdparket is daarop geenszins berekend, en een afdeling Wetgeving en Justitie hoort daar niet thuis.

Intussen kan de procureur-generaal, niet als zodanig, doch wel als buitengewoon lid van de Raad van Diensthooften, steeds invloed uitoefenen op het justitie-beleid.

Politie-beleid.

De heer Von Meyenfeldt stelt ten opzichte van het politie-beleid, dat ook hier zijns inziens geldt, dat zulk een beleid ten offer is gevallen aan een wanconstructie. Een administratieve en beherende dienst, die van Binnenlandse Zaken, heeft de verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting voor de politie. Dit heeft ertoe geleid, dat de bepaling van art. 140 BNG, die de procureur-generaal aanwijst als het hoofd van de politie, in de praktijk een dode letter is geworden. De procureur-generaal kan niet in het minst ook maar enig politie-beleid ontwikkelen. Zelfs in belangrijke benoemingen en overplaatsingen wordt hij niet gekend. Het ergste is, dat de politie-executieve bijna geheel dreigt op te gaan in administratie en beheer, een dodelijk kwaad voor een politie-organisatie.

Hij stelt terzake voor, dat weer als vanouds wordt benoemd een chef van de algemene politie, die ook op het parket van de procureur-generaal worde gestationneerd. Aan dit parket worde ook opgedragen het opstellen van de begroting voor de politie.

Ook de inlichtingendienst behoort naar de mening van Mr. Von Meyenfeldt op het parket thuis.

Ook hier geeft de procureur-generaal blijk van een onjuist inzicht in zijn taak. Deze taak is hiervoren onder "justitie-beleid" reeds omschreven. Zij ligt vooral daarin dat leiding moet worden gegeven aan het openbaar ministerie en aan de rechterlijke en administratieve politie. Doch dit laatste betreft de politie-uitoefening als bestuurstaak en niet de politie-organisatie als beheerstaak, welke laatste bij de dienst van algemeen bestuur thuis hoort, in casu bij de dienst van Binnenlandse Zaken.

De procureur-generaal is hierbij kennelijk uitgegaan van de onjuiste veronderstelling, dat de politie-executieve thans berust bij de dienst van Binnenlandse Zaken.

De politie-executieve is doelbewust gedecentraliseerd en gesteld rechtstreeks onder de residenten, die ingevolge artikel 489 (1) van het Rechtsreglement Buitengewesten aan het hoofd staan van de politie in hun ressort. Zij zijn voor het gebruik van deze politie verantwoording schuldig aan de procureur-generaal; die ingevolge art. 140 BNG hoofd is van de politie in geheel Nieuw-Guinea.

Naast de politie-executieve, welke derhalve bij de procureur-generaal berust, is, evenals voor de rechterlijke macht, het personele en materiële beheer van de politie opgedragen aan een dienst van algemeen bestuur, i.c. de dienst van Binnenlandse Zaken. Het hoofd van de afdeling Politie bij deze dienst heeft geen politionele taak of politioneel-executieve bevoegdheden.

Wanneer de heer Von Meyenfeldt voorstelt "als vanouds" een chef van de algemene politie te benoemen, die op zijn parket wordt gestationneerd, dan lijkt dit, historisch gezien, een onjuistheid. Er was wel in Nederlands-Indië een chef van de algemene recherche, doch geen chef van de algemene politie aan het hoofdparket verbonden. De chef van de algemene recherche had een taak op het gebied van de daadwerkelijke politie-uitoefening. Daarnaast was er ook een chef van de algemene politie, doch deze was geplaatst bij het departement van Binnenlands Bestuur en had een beherende administratieve functie.

Iets anders is het uiteraard, dat de procureur-generaal de politie-uitoefening behoort te kunnen leiden en dat het voor de hand ligt, dat hij bij de vervulling van vacatures op dit gebied ook mee behoort te kunnen spreken, waartegen uiteraard bij de gouverneur ook generlei bezwaar bestaat. Mr. Von Meyenfeldt heeft hiertoe echter nimmer de wens te kennen gegeven.

Zolang een inlichtingendienst geen politionele bevoegdheid uitoefent, is het geenszins noodzakelijk dat deze dienst bij het parket behoort. In verband met de censuur-affaire werd het juist wenselijk geoordeeld de inlichtingendienst te onttrekken aan het parket van de procureur-generaal en haar administratief onder te brengen bij de dienst van Binnenlandse Zaken.

De taak van de procureur-generaal, bedoeld in artikel 140 BNG, is op zichzelf duidelijk. Daar behoort niet toe een administratieve beherende taak. Dit zou in strijd zijn met de Bewindsregeling,

V. VOORGENOMEN MAATREGELEN TER COORDINERING VAN DE ONTWIKKELING DER NOG NIET ONDER VOLLEDIG BESTUUR GEBRACHTTE GEBIEDEN.

Onder hoofdstuk II van deze nota, blz. 7, werd een uiteenzetting gegeven omtrent het pacificatie-systeem van nog niet onder volledig bestuur gebrachte gebieden, zoals dat in de praktijk is gegroeid, welk systeem geheel overeenkomstig is aan dat toegepast in het Australische deel van Nieuw-Guinea.

De moeilijke bereikbaarheid van deze gebieden, alsmede het ontbreken van voldoende, geroutineerde, leiding-gevende bestuursambtenaren in de hogere rangen, hebben ertoe geleid dat niet altijd de nodige praktische en administratieve leiding gegeven is kunnen worden aan de merendeels jongere bestuursambtenaren in de nog niet onder volledig bestuur gebrachte gebieden.

Zo werd in 1950 ingesteld de afdeling Centraal-Nieuw-Guinea, doch gebrek aan geschikte krachten was oorzaak, dat voor deze afdeling op dat ogenblik geen resident kon worden benoemd. De resident van de afdeling Geelvinkbaai te Biak werd daarom tevens belast met het bestuur over de afdeling Centraal-Nieuw-Guinea. Juist omdat hij deze functie uitoefende als neventaak naast zijn volwaardige eigen taak, was het noodzakelijk om het gebied van deze bergland-afdeling te beperken tot de directe omgeving van de Wisselmeren.

Toen het vooral door de aanwezigheid van vele buitenlandse zendingsposten noodzakelijk werd om een aanvang te maken met het onder bestuur brengen van de Baliem-vallei, kon dit gebied niet worden toegevoegd aan de afdeling Centraal-Nieuw-Guinea, aangezien het de resident te Biak niet mogelijk zou zijn om controle uit te oefenen op dit voor hem zo zeer afgelegen gebied. Om die reden werd de Baliem-vallei als exploratie-ressort Oost-Bergland toegevoegd aan en gesteld onder de resident te Hollandia.

Het is in de praktijk echter gebleken, dat de resident te Hollandia zowel door transportmoeilijkheden naar dit niet gemakkelijk te bereiken gebied, alsmede door de vele en velerlei besognes, welke het bestuur over de hoofdplaats en omgeving meebrengt, zodanig aan Hollandia wordt gebonden, dat slechts sporadisch gelegenheid is voor het noodzakelijke, persoonlijke contact met de in de Baliem geplaatste bestuursambtenaren om afdoende leiding, vorm en inhoud te kunnen geven aan de pacificatie-arbeid, inbegrepen het scheppen van een begin van een economische basis voor de aldaar gevestigde, uiterst primitieve bevolking.

Dit bezwaar doet zich te meer gevoelen, waar persoonlijke omstandigheden vrijwel steeds een beletsel vormen voor plaatsing van oudere en meer ervaren ambtenaren in de exploratie-ressorten, zodat men hiervoor praktisch geheel aangewezen is op jonge bestuursambtenaren, die nog regelmatige leiding behoeven. Hoewel dit tot nu toe slechts in sporadische gevallen heeft geleid tot een ongewenste situatie, is het duidelijk dat hierdoor toch een risico is geschapen, dat slechts verminderd kan worden door het controlerend bestuursapparaat aan de top te versterken.

Dat niettemin vele van deze jonge bestuursambtenaren op eenzame posten zo voortreffelijk werk hebben gedaan en nog doen, onder de moeilijkst denkbare omstandigheden van psychische en fysieke aard, met een minimum aan comfort en met uiterst bescheiden machts- en andere middelen, met inzet van heel hun persoon en vaak met negatie van eigen veiligheid, verdient intense bewondering en waardering.

Inmiddels wordt het echter gewenst geacht om - teneinde het evenbedoelde risico tot een minimum te beperken - thans op korte termijn te komen tot een versterking aan de top. De omstandigheid doet zich namelijk voor om een in exploratie- en pacificatie ervaren bestuursambtenaar binnenkort vrij te maken en deze te benoemen tot resident van een eventueel in te stellen afdeling Bergland, welke het gehele gebied - van het Sterrengebergte af (aan de

grens met Australisch Nieuw-Guinea) tot en met het Wisselmerengebied - zou kunnen omvatten.

Het ligt in de bedoeling dat deze resident alsdan voldoende mobiliteit bezit om dit gehele centrale bergland effectief te controleren en ter plaatse de jonge ambtenaren met zijn ervaring bij te staan. Door een dergelijke maatregel zullen de eerder genoemde bezwaren, welke leidden tot een zekere mate van onderverzorging van de nog niet onder volledig bestuur gebrachte gebieden, voor een deel worden ondervangen, omdat deze resident dan ook in groter verband voor het gehele centrale bergland de werkzaamheden van de verschillende welvaartsdiensten zal kunnen coördineren, waarbij hij niet -- zoals thans de residenten te Biak en te Hollandia -- belemmerd zal worden door de dagelijkse eisen welke de bestuursvoering in de meer ontwikkelde kustgebieden stelt.

Een belangrijk element is bovendien, dat de voorgenomen maatregel zal kunnen leiden tot een beter gecoördineerd beleid inzake de openlegging van de nog niet onder volledig bestuur gebrachte gebieden en haar geleidelijke sociaal-economische inschakeling bij de overige, meer ontwikkelde delen van Nederlands-Nieuw-Guinea.

Een andere mogelijkheid zou eventueel zijn de instelling van een commissariaat voor de ontwikkelingsgebieden, onder de supervisie van de directeur van Binnenlandse Zaken, hetwelk alsdan een groter gebied dan alleen het centrale bergland zou kunnen omvatten, bijv. ook de Casuarinenkust en het Centrale Vogelkop-gebied. Naarmate een streek rijp wordt voor gewoon bestuur, zou deze alsdan onder de normale bestuursvoering en rechtspleging kunnen worden gebracht.

Met de gouverneur wordt nog overleg gevoerd omtrent de meest gewenste vorm.

18 januari 1961.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken,

Th. H. Bot.

Copie van een gedeelte van een brief, gezonden door Darlene en Jerry Rose, zendelingen van de Christian and Missionary Alliance te Tulem (Baliem) aan The Alliance Tabernacle te Vancouver, welke laatste de brief vermenigvuldigde en rondzond:

Tulem, Baliem Valley,
Rec'd in Vancouver March 23, 1960

Our dear Friends,

This morning when the mail came there was a little booklet in which the reading for today was prefaced with the text, 'I thank my God in all my remembrances of you, always in every prayer of mine for you all making my prayer with JOY!' Phil. 1:3,4.

These words have remained in my heart and been a tremendous source of joy and blessing today. What a note of warm affection permeates the letter of this beloved leader, Paul, to the friends of the church at Philippi. How it must have warmed and encouraged their hearts to know that he, their leader, was praying for them, and then he adds, "...making my prayer with JOY!" What an encouragement such a praying friend as that can be! And what a glorious prayer was Paul's for his friends that their love abound more and more. Just such a warmth of feeling as theirs was, has been ours during the closing of this past year and the beginning of the new. Never has any Christmas at home or abroad brought us such an avalanche of mail, cards, gifts, packages and tapes... and they are still coming! Almost without exception you reminded us of your love and faithful intercession for and remembrance of us. To borrow a little phrase Dr. Jaffray was wont to use, "It goes around our hearts like plush!" For this year on whose threshold we stand our prayer for you with JOY is that He may bless you more and more!

When the hands of the clock are pushing hard toward the midnight hour seems always to be the time I compose my letters home. Why?? I'd like to think it is the 'Hour of Inspiration', but the finished product bespeaks the opposite. I'm afraid it is just the one time of the day when all activity ceases in the world adjacent to our dwelling as well as within the household. Sleep has coralled the male members of the family. The cat's off stalking rats in the out-building and as of ten o'clock the last Dani said, "Nirul! (clan member of the opposite sex)", went out the door and blended into the night. So now for the next few hours, all things being equal, I can expect to be undisturbed! Undisturbed, does that sound strange to you? Our last four visitors to Tulem concluded that there's no place in the valley like it and 'it could be very wearing'! By 6 o'clock if the weather's clear, later if it's foggy or raining, our first friends arrive hawking their wares at the top of their lungs. If you don't respond immediately they know that there is nothing to compete with a little pounding on an aluminum house!! Especially one that is set up temporarily! I once called out, "Wait quietly. The boys are sleeping. I'm cooking." But by the time he yelled back, "I've brought firewood. Big wood! A good kind of firewood! It's dry! I've put it down here!" and emphasized his sales talk with a few bangs on the door...the

- boys -

boys were no longer sleeping! Yes, it can be disturbing if you're trying to chase a verb form around with a couple of implosives and forward flap 'l's thrown in to add to the confusion. Disturbing, yes, but I'll tell you what's more disturbing, that's to be undisturbed!!!

Last February and March a taboo was placed on the mission compound and all trails into the property were closed. Trying to visit them we soon knew we were not welcome. Our house boys were threatened and lest the threat upon their lives be carried out, we sent them home. A disease sweeping through the area was rapidly depleting the pig population. Many people were dying of an undiagnosed sickness. But why the hostility toward us? We later learned the story. Greatly distressed and anxious of heart the locals went upstream to consult with a famous sorcerer, who immediately pinpointed us as the source of all their troubles. According to him a man from that area had died of this strange sickness. While being cremated his mouth suddenly dropped open and out rolled some of our trade beads! "Return all their trade beads and similar items, ban their property. Sell them nothing. Drive them out, then your pigs and people will recover!" They heeded his counsel. The property became taboo to all but a few whom we now know were acting as spies. No one brought firewood. Not a sweet potato would they sell us. The women who had to cross the property to reach their gardens pulled their nets down low over their heads and scurried along like frightened mice when we called to them. As this situation continued on into the third month, if anyone mentioned "Dani", the rest of us countered with, "A Dani, what's that?" Undisturbed did I say? O Blessed Disturbances!

We became deeply conscious of the gravity of the situation. Many nights we were awakened by the cold hand of fear clutching at us, shaking us into wakefulness to hear prowlers around the house. The following morning we would find telltale footprints under the windows and little bundles of beads, glass and other odd bits and pieces which they had received or stolen from us. The children had nightmares. More than once little Joy cried out to her mother to come, that there were big animals outside her window making funny noises. We know now they used every incantation and every trick of black art they knew on us. The boys often became restless. Taking them both into bed with us, and pulling them close, I would argue the age-old question, "Have we the right to expose our children to this?" There in the darkness of the night and heathenism, He came. He came with abundance of Peace and Quitness and we slept.

It came to a head the morning of the 7th April. People from across the river and from an area to the southeast of us allied themselves with the locals to take part in the attack. A plane was scheduled that morning to shuttle sweet potatoes from another station for our Kapauku station hands and their families. I remained at the house with Brian. Suddenly all the Kapauku wives and children rushed into the house, asking if they could stay with me. Togwe, local custodian of things used in their magical rites, and a dear friend, warned them that the compound was completely surrounded and they should get to the house and stay with Mama Rose. I could hear the pilot revving up the motor...the plane was airborne. I was assuring them they could stay with us and, if necessary sleep here, when Jerry

- walked -

walked in with Bruce. "You stay with Mommie", he said. "Jerry, what's the matter?" I asked, following him out the door. "Look up on the hill", he said in Kapauku so the children would not understand. Look I did. A cold wave of violence swept down from the hill chilling the very marrow in my bones. I stood trembling, clutching my little ones to me. There were 45 jet-blackened, fully armed warriors, bows strung, an arrow held in readiness and their spears stuck in the ground within grabbing distance. My heart was beating like a trip hammer. My first instinct was to plead the covering of the Blood and cry to God to alert the faithful at home to stand in prayer for us. Then the words came to me as though spoken by an audible voice. "You are immortal until your work is done!" It was a quote from a book I had been reading. In that moment my heart ceased its frantic efforts to break through the prison bars of ribs surrounding it. My whole being was flooded with quietness. Smiling down at little Brucie, I said, "Come, Brucie, shall we go see what Daddy's doing?" Daddy had gone into the house ahead of us. He was shaving. I can't say now if he needed it or not; one sometimes does strange things in moments of stress.

Knowing the seriousness of the situation in our area, the government official had told us we must inform him immediately of any threats upon our lives. He felt that if anyone were even wounded, it might set off a wholesale massacre of all foreigners in the valley. At that time we had no motor and no paddles so the boat was useless to reach him by river. Then I remembered that Paul Pontier of MAF was to be making shuttles in the valley that day. I suggested to Jerry that possibly Paul could be contacted by air radio and asked to drop a note for us at the government camp. Jerry dashed off a note informing the government official of the situation, in accordance with his instructions and saying we were not asking for his help. While Jerry went in to use the radio, Ed Maxey went up on the hill to try to reason with the men. Mr Pontier said he would come immediately. Then Jerry went up to join Ed. If you don't think that takes courage from a Divine source, try it sometime. Ed and Jerry said they couldn't work up enough saliva between them to spit! We are none of us heroes or heroines. Frightened, yes, but the warriors, in spite of their intention of violence against us, were also frightened. Frightened because their pigs and people were dying. One of the younger ring-leaders demanded, "Why should we not kill them now?" A silence followed his challenge and then an old man, with a sweep of his piercing, black eyes, claimed their attention. "You listen!" he counter-challenged. "If it had not been for these people and Doctor Smit, my wife would have died!" No one could refute his argument. They knew all too well that their efforts were to no avail. Their magic had failed. His wife was dying of complications following childbirth, then God and Dr. Smit stepped in and her life was spared. Only eternity will reveal their thoughts as they shifted from foot to foot, fingered their bows and arrows, clasp and unclasp their hands around their spears. Breaking the oppressive silence that followed Wenekali's challenge, another old man asked would Messy (Maxey) and Horosi (Rose) ask Jesus to cause the sickness of

the pigs and people to disappear? Lifting their hands and hearts toward heaven, the men cried aloud to God to meet the needs of these pitiful, frightened people. Before Ed had finished praying, the plane roared overhead, circled and dropped down onto the strip. Jerry ran down, gave Mr Pontier the letter and in a matter of minutes the plane was again airborne and headed for the government camp. The ringleaders were considerably shaken by the arrival of the second plane. They were clever enough to conceal themselves until after the first plane was airborne, thinking us then quite cut off from all source of help. We are most grateful for Mr Pontier's help and vigil. He kept hourly radio contact with us during the rest of the day.

Before our letter reached the government patrol officer, he had heard by the very effective, indigenous grapevine that the people were converging on our property intent on wiping us out. Our note confirmed the rumors. Boarding his boat with several police, he headed for Tulem as fast as the motor could push the boat against the current. Even when the warriors heard the sound of the motorboat, they continued their vigil on the hill, thinking he might be going to the Catholic post across the river, although the priest had left sometime before when the people tried to kill him. However, when they caught sight of the patrol officer's white helmet, they fled in every direction. Only then did we learn how well surrounded we were and how great their number. They raised up out of the long grass on all sides and disappeared like water pured on sand. One of Maxey's houseboys paused long enough in the doorway to gesture as though stabbing himself in the chest and whispered, "They are going to kill you!" Then he slipped out and followed the others in their flight. The police were deployed around the house. The patrol officer called for the headmen to come and discuss the situation with him. Mr. Maxey was successful in finding and unholing only one man, the man who had defended us. Wenekali promised he would talk with the government official if we told him that they had done nothing to us. That was quite true!! The patrol officer gave him a very stern warning as to the gravity of killing someone else and told him to send word to the man across the river who had incited all this, that he would be coming to get him in a day or two to take him to the government camp. The patrol officer and police then left and Wenekali slipped away to dispatch his messenger to Pumasilon. Pumasilon, a sometime witch doctor, whom everyone said was the only man who could cure sick pigs, had long boasted that he was impervious to bullets and would personally kill the government official. According to his threat, he and several hundred men tried to ambush and kill the patrol officer and his police. They came so close to succeeding that the patrol officer was still shaken when he visited us more than a week later. In the scrimmage that followed the attack upon the government party, Pumasilon and a henchman were killed. The patrol officer found the floor of Pumasilon's round house covered with a large net in which were various trade items, beads, etc. They explained that Pumasilon and certain other

- men -

men sat around this net pulling it back and forth to shake the things while they chanted their incantations, working black art on us to assure our deaths. They also used sweet potatoes which were supposed to represent us and sticking needles in them they chanted, "Messy's dead", "Horosi's dead", etc. naming each of us. They tried then and later to poison us. In fact late July we are not so sure but that they did not succeed with Ed. The locals said he had been poisoned, "Will he die?" Much of that Sunday our own hearts anxiously voiced that same question. The doctor also thought it possible Ed had been poisoned. Since it can only be used on cooked or ripe foods, we stopped buying cooked sweet potatoes and ripe bananas. As the sordid details were revealed as to who was to chop off our heads and where our bodies were to be burned, I was reminded, as in the early days in the valley, that only eternity will reveal how many times they held their parleys and laid their plans to wipe us out; yet always in the time of gravest danger somewhere someone was in touch with the throne and by the goodness of God our lives were spared. Shortly thereafter letters began to come from the Philippines, Pennsylvania, Ohio, California, Georgia, Washington and Canada from those who had been under a terrible burden of prayer for us on or just before that date..." Was there a special need?" they asked. Someone expressed it as a process of the mind sending out thought waves which were picked up by others who happened to be thinking of us! I'm just simple enough to believe that it was the Lord who heard our cries of distress that morning and knew those who would lay hold of the horns of the altar for our deliverance. Any expression of gratitude to God for your intercession and His deliverance would be inadequate.

There was something about the whole affair that impressed the people here and made them conscious that Jesus knew everything and that when we talked to Him, He heard us. They came with many and varied requests for us to talk to Jesus about. Mostly, would we ask Jesus to tell those who had stolen their pigs to bring them back?!

The government ordered cessation of fighting between the various warring factions. The people move quite freely up and down and across the valley. Since peace was made last July with the enemy group to the east of us toward the mountains, the people come to our compound daily to seek medical aid, sell things or just look us over.

With deep gratitude for your fellowship in the...

w.s. Darlene and Jerry Rose.

III. OPTREDEN VAN DE PROCUREUR-GENERAAL, Mr. G.W.VON MEYENFELDT, TIJDENS EN NA HET ONDERZOEK.

Het optreden van Mr. Von Meyenfeldt tijdens en na het onderzoek in de zaak-Gonsalves heeft ongetwijfeld voor een belangrijk deel aanleiding gegeven tot spanningen tussen openbaar ministerie en bestuur, tussen procureur-generaal en gouverneur, met als gevolg ook het oproepen van competentie-kwesties en een bepaalde publiciteit, welke het landsbelang heeft geschaad.

In de eerste plaats moet hier genoemd worden de ambtelijke onjuiste houding van de heer Von Meyenfeldt tegenover de gouverneur. De procureur-generaal heeft in het strafrechtelijk vooronderzoek naar de gedragingen van de controleur Gonsalves in de Baliem aanvankelijk geweigerd om met de gouverneur in redelijk overleg te treden over de vraag of het algemeen dan wel het landsbelang stopzetting of een bepaalde wijze van aanpak van het onderzoek eiste en tevens om aan de gouverneur ter beoordeling van die vraag inzage te verlenen van de stukken van het onderzoek. Daardoor kwam de gouverneur in de onmogelijkheid te verkeren zijn taak, de zorg voor het landsbelang, ten deze uit te oefenen en handelde de heer Von Meyenfeldt tevens duidelijk in strijd met art. 56 R.O.

Eerst nadat de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden -- aan wie de heer Von Meyenfeldt bij brief van 18 juli 1960 de stukken van het onderzoek had toegezonden in verband met een te construeren, nimmer nader toegelicht, ambtsmisdrijf van de gouverneur op grond van de artikelen 21 juncto 24 Bewindsregeling Nieuw-Guinea -- de heer Von Meyenfeldt bij brief van 11 augustus d.a.v. op het onjuiste van zijn houding tegenover de gouverneur had gewezen, zond deze de stukken, na wederom gedaan verzoek, aan de gouverneur onder de mededeling, dat hij in de brief van de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden aanleiding had gevonden het onderzoek in de zaak-Gonsalves voort te zetten en met het ultimatieve verzoek om uitsluitsel -- binnen enkele uren -- omtrent de door de gouverneur te nemen beslissing of het landsbelang al dan niet stopzetting van het onderzoek vorderde.

Afgezien van het ambtelijk onaanvaardbare van vorenvermelde gedragingen van de heer Von Meyenfeldt, zijn zij ook onjuist.

De aangelegenheid is ten onrechte en bovendien onvolledig voorgebracht bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, die zich daarvan dan ook gedistancieerd heeft. De gouverneur en/of de minister hadden terzake niet gepasseerd mogen worden.

Het moet strijdig worden geacht met de juiste ambtelijke verhoudingen tussen procureur-generaal en gouverneur, dat eerstgenoemde weigert volledig materiaal ter beschikking van de gouverneur te stellen voor een overweging van de vraag of het algemene of landsbelang het eventueel achterwege laten van een strafvervolgning vordert, daargelaten of een verplichting daartoe voortvloeit uit art. 56 (2) R.O. Het is onaanvaardbaar, dat de gouverneur voor een beslissing als hier bedoeld niet zou beschikken over het meest volledige materiaal.

De heer Von Meyenfeldt gaf voor de toezending van de stukken aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden als reden op, dat naar zijn oordeel "het redelijk vermoeden is gewekt, dat niet alleen de resident van Hollandia en de directeur van Binnenlandse Zaken, maar ook Z.E.de Gouverneur in meer of minder ernstige mate door de gang van zaken bij het onderzoek en door wat het onderzoek al aan het licht bracht zijn gecompromitteerd!"

Een gecompromitteerd zijn van de gouverneur zou echter ten hoogste kunnen zijn een gecompromitteerd zijn uit een oogpunt van administratieve verantwoordelijkheid en niet het verdacht zijn van enig strafbaar feit. Dit geeft de procureur-generaal niet het recht om een belangrijk deel van de taak van de gouverneur als het ware aan deze uit handen te nemen door hem de gegevens voor haar vervulling niet volledig te verstrekken.